

Eric Tomas de Saint-Maur

PRASTARA VINEDSKA-SLOVENSKA NARODNA IN DRŽAVNA ZNAMENJA

Abstract

THE PRISTINE VINEDIC-SLOVENIAN NATIONAL AND STATE SIGNS

On the cover we have the typical Slovenian symbolic sign of our democratic system – Prince's stone, on which the Duke of Carinthia and previously prince of Carinthia were enthroned, the other distinctive national and country symbol for Slovenes – two foot dragon now intervene in much older times in that our mythology is not enough known. About Vinedi, Veneti an unbiased research is missing, because everything maintained is carefully selected, mostly biased or distorted. Our language roots are ancient; our culture is the foundation of European culture, because our ancestors as a peaceful agricultural nation inhabited Central Europe, who appropriates our history today. Even our ancient national symbols such as bars and Venetic dragon bear witness to our ancient and glorious past. Every nation lives from the past to the future and the Slovenians will have a future only with knowledge of our cultural, democratic, linguistic and historical roots that are rich demonstrated but »scientifically«, politically and medially concealed.

Presented dragon on the cover of the Danish kingdom from the coat of arms shows Vined's Kingdom as equal to Danish, Goth and Swedish counterparts and additionally again in Swedish coat of arms so called Tre kronor. These are our undeniable roots demonstrated with many geographical names, understandable in Slovenian language, which are abundantly found throughout Central Europe.

Uvod

Na naslovnici imamo značilno simbolno znamenje naše slovenske demokratične ureditve – knežji kamen, na katerem so ustoličevali koroškega vojvodo in še preje karantanskega kneza, z drugim za Slovence značilnim simbolom pa sedaj posegamo v precej starejše čase, ki glede našega bajeslovja še niso opredeljivi.

Imamo čvrste dokaze o naših slovenskih narodnih in jezikovnih koreninah v tlopisnih imenih, kot so jih poimenovali staroselci okoli 8. tisočletja pred sedanostjo, ko se je srednja Evropa sproščala izpod ledu. Prav ta imena, ki so razumljiva v slovenskem jeziku in večinoma opisujejo stvarne značilnosti poimenovane zemljepisne danosti, so posejana po vsej srednji Evropi.

To velja tudi za jugovzhodno Evropo in to tudi pred 10 tisočletjem pred sedanostjo, saj so bili tu ugodni pogoji že med zadnjo ledeno dobo in so naši jezikovni predniki kot miroljubna poljedelska ljudstva obvladovala ta del Evrope in s poljedelstvom, živinorejo in obrtništvom postavljala temelje evropske kulture.

To miroljubno kulturo so bojevita romanska in germanska ljudstva skoraj zadušila, saj je še le krščanstvo prineslo Evropi nov temelj kulture in sociale, ki pa je bil prav s strani cerkveno-posvetnih oblastnikov mnogokrat zlorabljen in je namesto miru in sožitja prinašal razdor, krajo in potujčevanje.

Nov simbol predstavlja zmaja kot mogočno in dobro zračno bitje, ki svojim miljencem prinaša blagostanje, predstavlja pa tudi moč, ki se jo je treba bati pri zločinskih dejanjih. Ta simbol ima širše območje, saj je prisoten pri vseh človeških skupinah, kar kaže na možen skupni izvor iz prastarih časov začetka sodobnega človeka.

Venetski zmaj

Naši predniki Veneti so imeli več zaščitnikov, med katerimi pa izstopa dvonogi krilati zmaj kot dobro bitje, ki pomaga dobrim ljudem pri njihovem delu, saj prinaša izobilje. Pomaga pa tudi pri obrambi pred plenilci, saj so ga pogosto imeli na bojnih praporjih.

Zmaji so posejani po Evropi v različnih grbih, najboj znan pa je zmaj v danskem in norveškem kraljevem grbu, saj je bila to kraljevina Dancev, Norvežanov, Švedov, Gotov in Venetov, ki imajo po vstnem redu od zgoraj navzdol svoje mesto na tem grbu.

Vsi na grbu predstavljeni narodi z zmaji so kronani, kar pomeni sokraljevanje in s tem njim lastno državnost v okviru skupnega kraljestva. Veneti so poleg samostojnega kronanega zmaja predstavljeni tudi v švedskem delu tega grba, saj ena krona predstavlja Venete kot enakopravne državljane švedskega kraljestva.

Zmaji so prisotni tudi na slovenskih občinskih grbih – zeleni Jurij z zmajem je novejšega izvora in ni upoštevan:

Duplek
zmaj s kačjim telesom

Kozje
dvonogi krilati zmaj

Ljubljana
štirinogi krilati zmaj

Žiri
štirinogi krilati zmaj

Grboslovje

V grboslovju so glavne podobe *križ*, *orel*, *lev* in *lilija*. V srednjeveški Evropi poleg tega še *zmaj* in njegovi bajeslovno-biološki bratranci v glavnem *grebū*, *gribū*, ki se ponekod imenuje vinedsko tudi *noget*, *nohet*, ki je bajeslovno bitje, čuvar zakladov na severu Evrope – glej tudi pod gesloma hiperboreja in hesperide. Na ljubljanskem zmajskem mostu jih vidimo vse polno, kot zveste podpornike stebrov od luči – stari Ljubljančani so imeli še kar bistre pojme o slovenskem, tj. vinedskem bajeslovju. Češ. noh, nog, nem. Greif, šved. grippen, franc. grifphon, angl. griffin itd. in njegove različice, npr. ribji grebu itd.

Križarski vitezi, ki so se za pohod v Sveto deželo – Palestino vkrcavali na ladje v zahodnem Sredozemlju, so nosili kot svoje znamenje *križ*, kar se je odrazilo na grbih ob zahodnem sredozemskem obrežju.

Orel izvira še iz starega Rima, prevzeli so ga bili cesarji od Karla Velikega naprej, kot znak posvetne oblasti tki. svetega rimskega cesarstva.

Lev je zemeljsko nasprotje orla in predstavlja v Evropi v glavnem večjo ali manjšo samostojnost deželnih knezov.

Ker je ponekod v Evropi plemstvo iz svojih vrst volilo vrhovnega vladarja, je tam nabor podob v grbih precej pester. V francoskih grbih pa nasprotno, prevladujejo *lilije*, ki govorijo o dednih kraljih, ki so vladali celi Franciji in so se pri tem sklicevali na Boga, ki naj bi jim bil dal oblast.

V krilatem, dvonogem *zmaju* in njemu bajeslovno-biološko sorodnemu *grebu* ali *nogetu* moramo videti prisposodbo vetra, v katerem lebdita in sta ti dve grboslovni podobi torej tki. »govoreči« podobi, značilni za Vinede, ki so bili na tedanjem vinedskem področju ob nekdanjem Vinedskem zalivu – danes Baltskem morju močno razširjeni, kar opisuje eden vodilnih grboslovcev Ottfried Neudecker [1]. Sorodna sta kačji zmaj in krilata kača.

Krilati dvonogi *zmaj* z dolgim repom je sicer strašna pošast, pa pri tem ni sovražnik, ampak prisposodba lastne moči, ki naj prestraši sovražnika. Pomembno vlogo igra zmaj v okrasni umetnosti pri Vikingih. Zmajeve glave krasijo kamne z runami, sponke, orožje in cerkve. V staroskandinavskih virih zmaji varujejo pred sovražnimi duhovi. „Dreki“ je bila v času Vikingov oznaka za razširjeno zvrst dolge ladje.

Zmaj ali *drago*, *drak*, *trak* velja za praočaka človeštva in je po starem izročilu prenašalec želja in upov ljudi v nebo in je prisposodba za srečo, mir, zavetje, usodo, božanskost, pa tudi za mogočnost cesarja zlasti v Vzh. Aziji. Služi tudi kot prisposodba budnosti, umske ostrine in moči; v gradnji in poslikavi knjig pa najdemo često okrasne zmajeve upodobitve.

Mešanje *zmaja* in *človeka* nastopa kar pogosto v vzhodnoevropskih pravljicah. Slavski zmaj more biti včasih tudi junak, ki je na pol človek in zna jahati ter se bojuje z viteškim orožjem in ga je, kot *zmaja*, moč prepoznati samo po njegovih krilih. Tudi zmaji iz japonskega in korejskega bajeslovja so sposobni spreminjanja: morejo se spremeniti v ljudi in ljudje se morejo pri ponovnem rojstvu roditi kot *zmaji*.

Pri bajkah o *zmajih* razlikujemo dve zvrsti bajk. Enkrat tki. etiološke tj. vzrokoslovne bajke, ki opisujejo dogodke, po katerih je prejel kak kraj svoje ime; k takim spada npr. zgodba o Tarasku – franc. *Tarasque* = *trak*, *drago*, *drak*, iz katerega razlagajo ime južnofrancoskega mesta Tarascon ali bajko o *vawelskem zmaju*, ki je poimenovan po hribu Wawel v Krakowu, Polska.

Zmajev prapor so prevzeli rimljani od Dakijcev ali Sarmatov. Škrlatni zmajev prapor je pripadal cesarju; v bojih so ga nosili pred njim, pa tudi na čelu proslav. V srednjem veku se je nadaljevalo upodabljanje *zmaja* in njegova uporaba na zastavah, v grbih, na ščitih in čeladah. Kot cesarjev simbol je služil zmaj še Maximilianu I. in po zasedbi prestola vladarskega rodu Tudor je prišel *zlati zmaj* v grb Valisa.

Zmaja najpogosteje povezujejo z zemeljskim elementom vodo. Vzhodno azijski zmaj prinaša dež in jamči za plodnost polj, antični zmaji pa so pogosto morske pošasti.

Najstarejše sumerske upodobitve zmajev srečamo na tako imenovanih valjarskih pečatnikih iz dobe Uruk. Spadajo v skupino mešanih bitij, ki so mnogokratno zastopana

v upodobni umetnosti starega Jutrovega. V glavnem gre za dve osnovni zvrsti: *Kačji zmaj* – konec 4. tisočl. pr. Kr., ki je vsaj nekoliko podoben kači in *levji zmaj*, ki je oblikovan iz elementov leva in ptic – začetek 3. tisočl. pr. Kr. Levji zmaj – lev z orlovimi perutmi in *levji orel* – orel z levjo glavo sta dvojce različnih bitij. Kot vsa mešana bitja starojutrovski zmaji niso ne bogovi ne demoni, ampak spadajo k posebnemu razredu nadnaravnih bitij, katerih imena in postava kaže na povezavo z živalskim svetom ali z naravnimi silami. Po pravilu nastopajo ti rani zmaji v besedilih in podobah kot mogočna, včasih nevarna, drugič zopet kot zaščitniška bitja.

Kačji zmaj *Python*, je bil npr. varuh delfijskega preročišča. *Zmaj Ladon* varuje zlata hesperidska jabolka in tudi v bajki o argonavtih se pojavlja zmaj kot lik čuvarja. *Ljubljanskega zmaja* so, sledeč trditvam vladarskega rodu Habsburg, da izvirajo od Argonavtov, Ljubljanci naslonili na zgodbo o Jazonu in Medeji.

V svetu je danes gotovo najbolj znan kitajski *ognjeni nebesni zmaj*, ki je bil, kot prisposoda, sicer pridržan izključno za kitajske cesarje. Zmaj, kot mogočno bajeslovno bitje, je pri Kitajcih in v Aziji na sploh, zelo v čisljih, saj verjamejo, da prinaša srečo. Celo v krogu let, 12 po številu, označuje zmaj vsako 5. leto. Takrat se Azijci posebej trudijo spočeti novo potomstvo, ker jih izkušnje, pa tudi izročila učijo, da so otroci, ki so rojeni v letu zmaja, izjemno močni, prodorni in uspešni v življenju, zahvaljujoč se veliki moči, katero jim podeli zmaj v svojem letu. Njemu sledi sorodna kača. Pri nas poznamo živalski krog za 12 mesecev v letu, izdelan je bil za potrebe prastarih poljedelcev in živinorejcev, in bi značilnostim zmaja nekako ustrezalo znamenje ovna, ki pa, traja samo en mesec.

Z nastopom vladarskega rodu Shang – 15.-11. stol. pr. Kr. predstavlja zmaj kraljevsko moč, v vladarskem rodu Han – 206 pr. Kr. – 220 po Kr. pa so predpisali njegov lik. S hišo Han je postal zmaj prisposoda nesmrtnosti, dostojanstva in modrosti. Ker so to hkrati tudi cesarske lastnosti, se najdejo zmajevi kipi, podobe in okraski množično v cesarjevi okolici. Cesarja so primerjali z zmajem, kateremu je zmaj hkrati nudil tudi zaščito in moč. Oznake kot zmajev prestol za cesarjev prestol, zmajeva postelja za njegovo posteljo in zmajevo telo za njegovo telo so bile zelo razširjene. Kitajski zmaj *Long* je najvažnejši izvor daljnjevzhodnih predstav o zmaju: od vladarske hiše Song – 10. stol po Kr. Nato je prevzel zmaja budizem ter ga razširil po celotnem vzhodnoazijskem prostoru.

Kitajski zmaj predstavlja pomlad, vodo in dež. Predstavlja dejavno načelo Yang. V ljudskih bajkah ima čarobne lastnosti ter je nadvse dolgoživ, saj traja tisočletja, preden doseže svojo končno velikost. Upodobljen je tudi na zastavi Butana.

Kitajski Feng Shui upošteva *zmaja* pri gradnji hiš, oblikovanju vrtov in pri načrtovanju pokrajine. Zmaj ima pri vsem tem nosilno vlogo. Zmaj ob tem ne nastopa v vlogi bajeslovnega bitja, marveč kot ustroj pokrajine, kakor tki. zmajeve črte in žile ali prostorsko duševni vplivi. V zmaju so že od nekdaj videli izvor in gospodarja narave. Vlada nad vsemi vodami – morja, jezera, reke, potoke, dež, zato vlada tudi nad poljedelstvom, saj žetev brez dežja ni mogoča. Kdor bi zgradil svojo hišo ali vasi brez naukov zmaja, se ne more zanašati na njegovo pomoč ali na lasten uspeh.

V prikazu *letečih zvezd* radi označujejo leteče zvezde kot zmaje. In podobno njim tudi vodne ali gorske zmaje. Zmaj utelesuje moško načelo Yang.

Kačja božanstva *Nagas* so zastopana tudi v indijskem bajeslovju. V *Indoneziji* obesijo nad zibelko sliko zmaja, da bi zagotovili potomcem miren sen.

Tudi v ameriških bajeslovjih mešana bitja z udeležbo kačjih delov niso tuja. Najbolj znana je tki. *Amphithere* ali *operjena kača* kot npr. srednjeameriški bog *Quetzalcoatl*.

Arabci imenujejo zmaja *tinnin* /^{انيننت}/ *tinnīn* ali *Thu‘ban* /^{انابعث}/ *tu‘bān*, perzijci kot *Azhdaha* /^{آزداه}/ *Azhdahā*.

V srednjeveškem arabskem svetu je zmaj razširjen kot zvezdoslovni in astrološki simbol. V podobi kače se pojavi že v *Kitab Suwar al-Kawakib ath-Thabita* – Knjiga o postavi zvezd-nepremičnic, 1009–1010 po Kr., kjer kaže enakoimensko zvezdno sliko. Tudi indijske *Nage* tj. *Kače*, ki so ”nage“, vključujejo predstavo velikanskega zmaja, ki leži na nebu ter se dotika Lune.

Popolnoma drugo vrsto zmaja najdemo v *Qisas al-Anbiyya* – Pripovedke o preroku Mojzesu – pravilno Mojsez, saj je zmaj njegova palica. Kadar vrže Mojseg palico ob tla, se palica spremeni v zmaja in pomaga preroku v boju proti nasprotnikom vseh vrst. Zmaj je torej strašen pomočnik na pravi strani [2].

V Evropi danes nastopa *zmaj* v ljudskih pripovedkah in bajkah največkrat kot varuh zakladov, princesk ali čuvaj teh ali onih vrat npr. vodnih vrat. Naloga varovanja zakladov sicer pripada grebom. Prodirajoče krščanstvo je skušalo ukoreninjene predstave vinedskih poganov obrniti v svoj prid in se ni ustrašilo pri tem početju izkoristiti nobene priredbe ali prevedbe starih izročil, čeprav to ni bilo neizogibno potrebno in se ne sklada z Jezusovimi nauki o ljubezni do resnice. S tem so vzeli Vinedom in torej tudi nam Slovencem stara izročila, ljudsko istovetnost in časovno sklenjenost s predniki. Nemci, ki so se te nevarnosti zavedali, si istovetnosti niso pustili vzeti, ampak so si raje še kaj prilastili, medtem ko pri nas zija velika vrzel v spominu ljudstva. Teh primerov je mnogo in se nanašajo na vse ljudsko življenje, na zemljepisna imena, na imena rastlin in živih bitij, ljudi, na potek leta, letnih časov itd.

Zmaja so skušali izgnati iz ljudskih izročil s tem, da so mu obesili vse najslabše, vse kar bi jim moglo koristiti. Vinedskega zmaja pa še prav posebno, zlasti v poteku ropanja zemlje in duš ter nasilnega ponemčevanja, polahonjenja, pomadžarjenja itd. Pri tem je bistveno vlogo igral pohlep po vinedski – slovenski zemlji in po marljivih podložnikih. Nemški viteški red, ki je bil nase naložil vsa možna grozodejstva, je vzdrževal za takšne namene celo svojega veleposlanika pri papežu, da je gladil zlorabe reda pred papežem, po navadi z lažmi in ponaredbami.

Iz zavesti Vinedov je bilo treba izgnati že samo pomisel na *vinedskega zmaja*, na *pozjoja*, *premoga*, ker vse premaga. Včasih so verjeli, da je premog strjena zmajeve kri; odtod ime za močno kurivo, sam mogočni *zmaj premog* pa je iz opisanih vzrokov utonil popolnoma v pozabo. Od zmaja *sesa*, *smoka* je ostala le kača smokulja, verjetno je bil to dolgi trakasti zmaj, nem. der Lindwurm, vendsko *waka*, *palwaka*, *palowaka*, podoben kitajskemu nebesnemu zmaju. Izgnati je bilo treba *plijona* – nem. der Plon, *blavorja* – romunsko balaur – zmaj, pošast, predvsem pa *draka*, ki se je na nekdaj vinedskem področju pogosto ohranil v grbih.

Po kljunu, ki je bil zgoraj izrezljan v zmajevo – drakovo glavo, so severnjaki imenovali svoje ladje *drakkar*. Od *draka*, *draga* so nam prikrojevalci zgodovine pustili le še izraze:

,trak', npr. trak za šivanje, ,draga' – dolga ozka dolina npr. Moščeniška Draga, potem ,draga', dolga ozka mreža za ribolov in še ,drag', dolg železen drog za lomljenje – nem. Brecheisen, medtem ko so ,draga' ali ,draka' izgnali iz našega obzorja. Tudi stari imeni Trakija in Trakijci izvirata iz imena za zmaja ,drak', ker so njihovi bojevniki nosili tudi luskinaste oklepe, podobne zmajevi koži in so se imenovali zmajevci. Glasoslovno se to z drakom ali dragom popolnoma ujema.

Zmaj, sorbsko *zmij*, vinedsko *plijon* – ponemčeno der Plon je ognjena prikazen, ki se nenadoma pojavi iz zraka, torej je duh, čigar domovanje je v ozračju. Venetsko poimenovanje *plijon*, *plon*, *palwaka*, *palowaka* izhaja najbrž iz izrazov kot so venetsko palwo – palivo, kurivo ali palenje – gorenje, ogenj ali paler – kurjač, gorilnik itd. [3].

Kakor so takrat ljudje verjeli, obstoja več *plijonov*, na primer *pšeničen plijon*, *mlečen plijon*, *penezen – denaren plijon*. Vse to naj bi ti zračni duhi, kot *hišni zmaji* prinesli in podarili svojim ljubljencem [4].

Plijon je tudi hišni duh, katerega so si po tihoma želeli, hkrati pa se ga praznoverno bali. Plijon pomeni »*prinašalec obilja*« in je morda tudi v povezavi z izrazom ,plen'. Kot ognjena zračna prikazen se uvije skozi dimnik v hišo in odloži na podstrehi svoja darila. Bil je tudi skriven prinašalec sreče. Zato pa je bilo potrebno z njim lepo ravnati. Najbrž je v tem tudi nekaj sosedske nevoščljivosti, ki je pridnim in sposobnim zavidala njihovo uspešnost. Vendar je vsem vrstam vinedskih – slovenskih zmajev skupno to, da gre za mogočno in bogato bitje, ki more res izdatno pomagati. Včasih so ga videli v večernih urah sedeti na strehi senika, na drevesnem vzvodu vodnjaka ali pa leteti vzdolž neba [5].

Zmaj *plijon* je torej dobro bajeslovno bitje, komajda kaj drugačno od svojih sorodnikov iz Azije! Nemška cerkev, ki je bdela nad miselnostjo vinedskega ljudstva, je izkrivila te bajke, da si je podredila Vinede, npr. s tem, da potem zmaji za tako prinešeno blaginjo zahtevajo dušo obdarovanega, podobno kot je komunizem sicer nudil svojim pristašem mnoge ugodnosti, zato pa je jim je pobral duše!

Zmaj *Cirnitra – Zirnitra*, sveto bojno znamenje Vinedov, katerega so nosili na čelu svoje vojske, je bil krilati zmaj z vzpeto glavo in odprtim žrelom bogato ozobljenim, okoli vratu pa je imel ovratnico. Noge so imele po štiri kremplje, pod njimi sta ležala en keber in ena ženska glava [6]. Zmaja so imeli Vinedi tudi na praporjih, kadar so šli v boj [7].

V vinedskem bajeslovju je Cirnitra ali Cir – *črn slovanski zmaj* in tudi *bog čarovništva*. Podobo Zirnitre so imeli Vinedi na vinedskih praporjih, ko so zavračali invazijo Saksoncev. Zirnitra menda pomeni dobesedno *napolnjen z magičnimi silami*. Ime verjetno izhaja iz čierni drak – črni zmaj, kar se ujema z izročilom.

Rosvodic – Razvodnik je stransko ime Cirnitre kot boga časti in moči [8]. Upodabljali so ga kot mladostnega bojevnika, polnega mladostne moči in poleta, v roki je držal sulico,

pred prsmi je imel bikovo glavo in na svoji glavi laboda, ki je razprostira krila. Ime pomeni vojskovodjo in svetovalca hkrati.

Na Slovaškem je čudovito staro mesto po imenu Nitra, ob reki Nitri, ki je naseljeno že 6.000 let!

Kraljevski grbi z zmaji

Danski kralj Christian I. ima od leta 1440 v svojem kraljevskem grbu *krilatega venetskega zmaja* [9] – Kalmarska zveza. Uradno je postal danski kralj leta 1448, kasneje, leta 1457 je postal še švedski kralj. Od tedaj se nahaja kronani venetski zmaj v kraljevskem grbu, kar govori o *kraljestvu Vinedov*. Danski kralj ali kraljica sta še danes uradno kralj ali kraljica Vinedov naših prednikov in s tem tudi Slovencev!

*Kraljevski grb Norveške in Danske
1559-1699*

*Kraljevski grb Norveške in Danske
1699-1819*

Značilen ščit z grbi okoli let 1559 – 1699 predstavlja kraljevske naslove; prvo polje: Danska, drugo polje: Norveška, tretje polje: Kalmarska zveza – Švedska, četrto polje: kralj Gotov, vznožje ščita: kralj Vinedov – kronani dvonogi krilati zlati zmaj z razcepljenim jezikom in s po štirimi kremplji na vsaki nogi, na škrlatnem polju, na koncu repa puščičasta konica, sredina ščita predstavlja knežje naslove – Schleswig, Holstein, Stormarn in Dithmarschen, srčni ščit pa predstavlja dinastijo Oldenburg – Oldenburg in Delmenhorst.

V kraljevskem grbu Norveške in Danske 1699-1819 so šlezviški levi so premaknjeni od srednjega ščita do glavnega. Ta sprememba ponazarja, da se je imel V. Christian za edinega gospodarja Šlezvika, kar so priznali v mirovni pogodbi po Veliki severnjaški vojni.

Na dnu ščita levo (grboslovno) še vedno vidimo *zlatega okronanega krilatega dvonovega venetskega zmaja na škrlatni podlagi*. Vinedi smo poleg tega zastopani še v švedskem grbu s tremi kronami, od katerih ena pomeni kraljestvo Vinedov, tako da smo v obeh

sprednjih danskih grbih zastopani kar 2 x! Razvidno je, da ima krona na zmajevi glavi enako obliko kot jo imajo krone v švedskem grbu, kar gotovo ni naključje!

V švedskem kraljevskem grbu s tremi kronami – tre kronor stoji *ena* od treh za *vinedsko kraljestvo*, drugi dve kroni predstavljata Švede in Gote. Tako menijo vsi pomembni grboslovci [10], Točni podatki so se namreč izgubili in izginili v sivini časa. Torej je tudi švedski kralj ali kraljica še vedno tudi kralj ali kraljica Vinedov, tj. Slovencev.

Potrnilo za to, da je bil *zlat zmaj na rdečem polju*, nam daje tudi avstrijsko Goričko: Deželni barvi sta rdeča in zlata in temeljita na barvah grba, ki je imel na rdečem polju zlatega zmaja, katerega so imeli, kot gre izročilo, Vandali, ko so živeli na današnjem Goričkem – slovenskem in avstrijskem ter na jugozahodnem Ogrskem vse tja do 4. stoletja [11].

Vandali so bili germanskega rodu, a le v smislu del Alberta Krantza [12] in Thomasa Jaritza [13], ne pa šovinističnih velikonemških in drugih ponaredb.

Tudi vojska Viljema Osvajalca je imela v bitki proti Anglosasom pri Hastingsu v južni Angliji leta 1066, na svojih praporjih venetskega *krilatega, dvonogega zmaja, ki bruha ogenj!* [14] Poleg tega osupljivega in v Sloveniji vse do danes neznanega dejstva, nas preseneti tudi sicer težko razložljivo dejstvo, kako to da so zmagoviti severnjaki v deželi, katero so malo kasneje poimenovali po njih, Normanih – Normandija v Franciji, prevzeli jezik domačega prebivalstva in niso vztrajali pri svojem, severnjaškem. To zgodovinsko dejstvo jih ostro loči od Nemcev, ki sicer tudi vidijo svoj izvor nekje na severu Evrope, vendar so si v teku stoletij brutalno podrejali delavno in miroljubno vinedsko prebivalstvo. Ker so bili v manjšini so neusmiljeno ponemčevali Vinede in tako večali število nemško govorečega prebivalstva ter svojo napadalno moč, povrh vsega pa so jim ukradli, še slavno zgodovino iz bojev z rimljani, imena in simbole.

Severnjaki so mešanica ljudstev Dancev, Švedov, Norvežanov in Vinedov. Med seboj so se razumeli, kar potrjujejo tudi izkopavanja, zlati pa dejstvi, da je bila Danska kraljevina Dancev, Gotov in Vinedov, Švedska pa kraljevina Švedov, Gotov in Vinedov. Podatki so prepričljivi, čeprav danes o Gotih in Vinedih tam ni ne duha ne sluha, saj so so popolnoma zlili v enotno prebivalstvo Dancev, Švedov in Norvežanov.

Razlog je v tem, da so se Vinedi, kot predniki Slovencev, enako zlahka naučili tujih jezikov, kakor mi danes, saj so bili delovni in podjetni ter učljivi. Vse to je prišlo v dobro njihovim delovnim ter bojnim tovarišem, s katerimi so bili tako in drugače povezani ter gotovo tudi v sorodu. Žal pa je prav učljivost tujih jezikov povzročila izgubo venetskega – slovenskega materinega jezika. Še danes doživljamo, da v družbi 10-ih Slovencev in enega Srba ali Srbkinje, vsi Slovenci tolčejo srbohrvaščino, tudi ko se pogovarjajo v njegovi ali njeni navzočnosti med seboj in to zgolj iz vljudnosti!

Dr. Hans F. K. Günther, sicer trd Nemec, piše o tem, da so *vikinški pohodi srednjeveških Vinedov* iz obbalskega prostora samo malo zaostajali za vikinškimi pohodi drugih severnjakov. Priznava jim odlične pomorske sposobnosti, katerih sicer pri slovanskih narodih ni moč zaslediti in pove, da se že po njih močno razlikujejo od ostalih Slovanov [15].

Zanimivo je, da je imel krilatega zmaja v grbu tudi oče bajeslovnega kralja Arturja in *kralj Artur* sam – vitezi okrogle mize! v Britaniji. Odkod je v resnici bil Artur, vse do danes ne ve povedati nihče ničesar zanesljivega.

Da je dvonogi zlati krilati zmaj stalen spremljevalec Vinedov, Venetov itd. že iz davnine, se moremo prepričati tudi v Benetkah, kjer stoji na visokem stebru, kot zvesti spremljevalec – dvonogi zlati krilati zmaj. Najdemo ga tudi na izdelkih, vinu iz Benečije ipd. Na sliki je zmaj kot nosilec svetilke.

Dvonogega krilatega zmaja srečamo tudi na vinetskih območjih na današnjem Ogrskem. Ogrsi so si zmaja prilastili in ustanovili svoj zmajev viteški red.

Tudi v velikem papeževem grbu v vatikanskem muzeju je *krilati zmaj* nad papeževo tiaro. *Krilatega dvonogega zlatega zmaja na rdečem / plavem polju* sta imela tudi dva papeža:

Gregor XIII. 1572 – 1585

Pavel V. 1605 – 1621

Nekaj primerov zmaja v grboslovju

V grboslovju se sme zmaja upodabljati s strani ali naravnost tako kakor orla.

Trutnov, Češka

Wachtberg bei Bonn

Drackentstet, ZRN

Stephanshausen, ZRN

Kolin, Češka

Gaimberg, Avstrija

Ennetemoos, Švica

Munster, ZRN

Zmaji od števila 22 do 28 so iz knjige [16].

Zanimiv kraj je Ennetemoos/Švica. Ime daje vtis, da je nastalo iz (V)enet(ski) Mah, kakor ‚mah‘ še danes npr. na Vrhniki pri Ljubljani imenujejo barje, močvirje. Nem. beseda Moos pomeni isto, tj. mah. In kraj ima tudi dvonovega krilatega zlatega zmaja!

Nekaj po izročilu ‚oživljenih‘ dvonogih krilatih vinedskih zmajev, z vinedsko krono na glavi in dvonoga krilata zmaja, kot podpornika ščita.

V zgodovini je znano dejstvo, da so jedro kasnejše Poljske države ustanovili Vinedi, ki so bili prišli iz južne Skandinavije. Poljski grbi so, v primerjavi z ostalimi evropskimi, zelo svojevrstni. So najbrž posneti po podobah – stanicah – na praporih poljskega praplemstva, čigar predniki izvirajo iz južne Švedske in danes nemškega Holsteina, ki je pred tem pripadal Danski, še prej pa Vinedom. Podobe so imele obliko run, ki so jih kasneje, v skladu s tedanjo grboslovno modo, predelali v stvarne podobe, skladno z osnovnimi oblikami run, npr. v lovske roge ipd. [17]

Ta poljska runa spominjajo na hišna znamenja, kakršna še danes najdemo ponekod v Sloveniji, bila pa so nekdaj vsakdanja na vseh vinedskih območjih.

Grbi z grebi

Greb – bajeslovno bitje, čuvaj zakladov na severu. Starovinedsko grebū, češko noh, nog, nem. Greif, šved. grippen, franc. griphon, angl. griffin itd.

Grboslovni grebi so znani že proti koncu 12. stol. Na Pomorjanskem – nem. Pommern in v Meklenju – nem. Mecklenburg je izkazan že v tem času. Predvsem je greb zelo razširjen v južnem delu nekdanj Vinedskega zaliva, danes Baltskega morja. Izraz grebū pride morda iz grebsti, (o)grebe on, saj je grebū vsega spoštovanja vredno bajeslovno bitje in zato, pri nekaterih Vinedih in Čehih nima krempljev kot žival, ampak nohte, kakor človek, in ga Vinedi imenujejo tudi noget, oz. nohet, Čehi pa noh ali nog. Najbrž pa je v ozadju velik prazgodovinski roparski ptič, čigar predstava se je ohranila med ljudstvom iz sive davnine, ako ne drugje, potem v bajkah in pravljicah. Med Arabci že dolgo živi bajka o velikanskem ptiču roku, ki mladičem nosi slone za hrano. Še v našem času so živele na Madagaskarju res velike ptice moe, precej večje od nojev, vendar so jih iztrebili. Vinedsko ime noget, nohet imajo na Balkanu v pravljicah kot noj, vendar nima nobene zveze s sedanjim nojem, pač pa pomeni eno zelo veliko, a neznano ptico. Polizobraženi čistilci slovenskega jezika so nam izvrgli stari izraz štruc [18] (lat. strutio), čeprav je to v Sloveniji, med drugim celo star priimek ter namesto njega na vso silo uvedli izraz noj! Ta izraz pa je v ravni črti povezan z bajeslovnim grebom! Danes vemo, da so ptice potomke davnih dinosavrov, ki so bili dosegali izredne velikosti.

Opis

Grebū je v grbih vedno upodobljen iz strani, obrnjen na desno (grboslovno) in v vzpenjajočem se položaju. Glava se razlikuje od orlove po špičastih ušesih. Izprožene sprednje noge in krila so orlova, cel spodnji del pa je izposojen od leva. Rep je enkrat uperjen navzgor, drugič je spuščten. Orožje: nohti – kremplji, kljun, jezik in ptičje noge so pogosto obarvani drugače.

Greb je bil poznan kot bajeslovno bitje že v sivi davnini. *Aristeas* VII. stol. pr. Kr. je bil prvi, ki ga je omenil in ga je nazval čuvarja zlata Severne Evrope in ga označil za nasprotnika enookih Arimasпов, skitskega plemena iz Skitije. Stari Grki so ga dali k Apolonu. Upodobljenega kot velikansko ptico z orlovo glavo in s telesom leva najdemo greba na atijskih vazah – iz stgrš. pokrajine Atika in v reliefni umetnosti Anatolije, Babilona in Rima.

Grebū spaja levjo moč s hitrostjo orla. Na cotastih nogah ima ostre kremplje, dolge menda kot turovi rogi. V skladu z izročili pri starih Grkih prihaja grebu menda iz Indije in kasneje iz daljnega Severa.

Na zemljevidu poleg je prikaz, katera mesta, vasi in pokrajine nosijo grebuja v svojih grbih.

Namen tega prikaza je, ugotoviti ali obstaja kakršnakoli povezava med temi kraji in priimki prebivalcev, kot so npr. Griep, Grijp in Grip, Gryp, Greif ipd.

Vsaka pika na zemljevidu predstavlja krajevno skupnost z grebom v svojem grbu, osenčena področja pa isto za državo, deželo ali pokrajino.

Zgodovinar *Schmidt* poudarja dejstvo, da so mesta, ki so poimenovana po ptici grebu kot po pravilu v slavskih krajih. V Šleziji so to mesta Greifenberg, Greifental, Greifenstein in Greifenhahn, v Lužicah in na Saškem Greifenhain, Greifenberg in Greifen ter v Avstriji Greifenstein in Greifenburg. Bajke in izročila o grebih so še vedno živa med pomorjanskim prebivalstvom [19].

Zanimiv je greb na grbu mesta Rostock. Ime je seveda vinedsko in pomeni Rastok ali

Rastok, ker se tam reka Warnowa – prej najbrž Brna, morda tudi Vrona, saj jo antični zemljepisec Klavdij Ptolemaj, ki je kot prvi uporabljal zemljepisne koordinate, omenja leta 150 po Kr. kot izliv reke po imenu Χαλούσος – lat. Chalusus. Torej je to kaluzna reka in opis ter lega pašeta, saj se reka razlije in razteka v veliko dolgo jezero, po katerem so mogle pluti ladje vse do vrat Rastoka. Tudi na Češkem imamo ob Labi gospostvo Rostock; po ročnih zabeležkah prof. Schröterja obstoja tudi v Rusiji, ob reki Volgi celo kneževina Rostock. V jedru pokrajine Brenabor – nem. Brandenburg, v Suhi – nem. Zauche je vas, ki se je nekdanje imenovala Rostock, kasneje so pisali Rottstock. V Meklenju se nahaja pri Malchinu podeželsko posestvo Rostock, kasneje pisano Vulen – Rostock, potem Faulen – Rostke in končno Faulenrost. Plemiški rod von Rostock, ki je bil izumrl v 17. stoletju izvira najbrž iz Rastoka, saj to ime najdemo v starih časih tu za plemiško rodbino Rastok. V Privilegiju iz leta 1278 najdemo med knežjimi vitezi dominusa Gerardusa de Rostoka, ki je bil knežji vojvoda v Rostoku. Sestavljena imena z besedo (s, z)-tok so v slavskih jezikih znana npr. Witstok, Byalistok itd. [20]. Mesto je nastalo iz naselja ob vinedski trdnjavi, mestne pravice je dobilo od mesta Liubice – danes Lübeck leta 1218 in je bilo v srednjem veku eno izmed najpomembnejših trgovskih središč ob Baltiku. Zlatega greba kaže grb bližnjega mesta Ribnica – nem. Ribnitz, pa tudi grofje Doberan – nem. Bad Doberan, če končnico imena obrnemo, dobimo – toplice Doberna, v kateri leži Rostock. Zlati greb je tudi je v grbu Severne prednje Pomorjanske, ki je izpeljan iz grba mesta Rostock.

Nekaj primerov grbov z grebom

Penkun

Platy

Polanow

Pyrzyce

*Slawno**Slupsk**Swinoujscie**Szczecinek**Östergötland**Skåne**Södermanland**Stockholmslän**Latgale**Vidzeme**Ainazi**Rezneke**Gram**Rostock**Ribnitz**Bad Doberan**Furdenheim**Munwiller**Pfulgiesheim**Uhlwiller**Perugia**Narni**Montepulciano**Volterra*

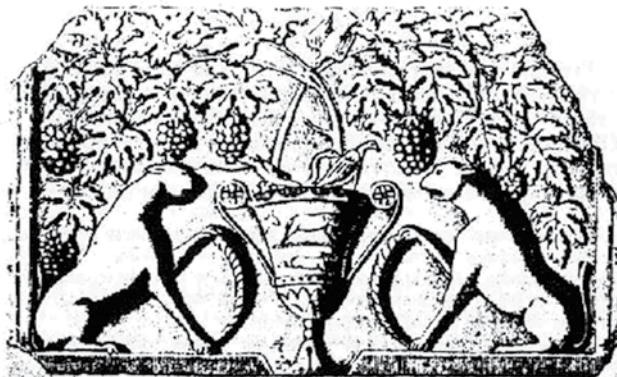
V Italiji menijo, oz. so prepričani, da so grebi podedovani še od starih Etruskanov.

Bars

Bars [21] je podoben zmaju, pravzaprav je tudi ene vrste zmaj, je t.i. heraldični bars – s tujko panter. Na glavi, ki je podolgovata bikova, ima roge, zmajev vrat in levjo grivo, roke so orlove ali tudi levje, noge so levje ali tudi bikove. Včasih izgleda kot noget, a brez kril in z bikovo glavo. Včasih mu iz telesnih odprtin švigajo plameni, ki naj bi ponazarjali sladek vonj, kateri se širi okrog njega. Po izročilu je bars dobrohotno bitje z blagim značajem.

Karantanija, država karantanskih Slovencev, ki je obsegala tudi Panonijo, je imela črnega barsa na srebrnem ščitu, ki se je, kot protigrb, bel – srebrn bars na zelenem polju obdržal na avstrijskem Štajerskem in v mestu Gradec – avstr. Graz. Karantance so imenovali Vinedi, Veneti, Wendi in Windiši. Ta imena so dolgo uporabljali tudi prvi slovenski pisci npr. Primož Trubar, Adam Bohorič in kasneje številni drugi, poleg njih pa še Nemci, Avstrijci, Bavarci, Madžari itd. Slednji ga uporabljajo še danes za Slovence na Ogrskem [22]. Ta grb je postal v Sloveniji, po zaslugi pokojnega venetologa Joška Šavlija, dobro znan.

Bars je izpričan v zgodovinskih listinah iz let 1160 in 1163 na nekaterih tki. nepristnih listinah pa že od leta 1143 dalje. A znan je tudi že mnogo pred tem, tj. leta 753 ga najdemo nad vhodom v cerkev Gospe svete – ponemčeno Maria Saal, katero je bil postavil irski škof Modest, dalje v samostanu benediktink v Krki – ponemčeno Gurk, avstr. Koroška, katerega je bila ustanovila znana sv. Hema.

*Gospa Sveta – Maria Saal, Rimski kamen nad vhodom v stolnico – 2. stol.
Na njem je drevo življenja, ki rase iz posode milosti. Obdajata ga panterja,
ki držita v šapah rog izobilja.*

Sam bars pa je mnogo starejši simbol in sega daleč v prastare čase. Je sončni simbol ter je kot tak upodobljen na številnih dolmenih, balvanih in sohah. Marsikateri dolmeni, balvani in sohe, posebno starejši med njimi, so bili okronani s štirimi glavami, ustrezno letnim časom. Kot važno predstavo najdemo dolgovratega barsa upodobljenega že v starem Egiptu.

Vsekakor je grb karantanskih Vinedov, danes Slovencev, eden najstarejših in najimunitnejših v Evropi. Samo za primerjavo: češkega divjega belega leva je podelil Čehom leta 1158 cesar Frederik Rdečebradec – Barbarossa, portugalski grb je nastal okoli leta 1140, španski pa okoli leta 1146.

Prikazan je sodoben izris karantanskega praporja: Črni bars na belem polju – dr. Joško Šavli.

Poleg je karantanski bars, rahlo posodobljen, ker je stari karantanski bars pri gobcu poškodovan in nima jasne oblike ne gobca, ne jezika oz. plamena, česar se doslej še nihče ni potrudil popraviti, ampak ga še kar naprej kažejo invalidnega!

Tudi v некоč vinedskih pokrajinah in mestih, kot so npr. Ingolstadt, okraj Vilshofen, okraj Vilsbiburg, okraj Traunstein ter pri grofi / knezih von Starhemberg – Stari gori ali hribu. Nemški -h- je namreč nem) itd. Primeri:

Ingolstadt, novi in stari grb mesta

Stahovice

okraj Traunstein

Stuhlfelden

Še nekaj primerov barsa kaže literatura [16].

Karantanski in štajerski barsi imajo praviloma roge, Bavarski pa so brez njih.

Zaključek

O Vinedih manjkajo nepristranske raziskave, saj je vse, kar je ohranjeno, skrbno prebrano ali večinoma pristransko izkrivljeno. Naše jezikovne korenine so prastare, naša kultura je temelj evropske kulture, saj so naši predniki kot miroljubno poljedelsko ljudstvo poselili srednjo Evropo, ki si danes prisvaja našo zgodovino [23-26]. Tudi naši prastari državni simboli kot sta venetski zmaj in bars pričata o naši davni in slavni preteklosti.

Vsak narod živi iz preteklosti v prihodnost in tudi Slovenci imamo prihodnost le z zavedanjem naših jezikovnih in zgodovinskih korenin, ki so bogato izpričane a so »znanstveno«, politično in medijsko zamolčane [27].

Viri

1. O. Neudecker, *Heraldik, Wappen, Ihr Ursprung, Sinn und Wert*, Battenberg Verlag, Augsburg, **1990**.
2. Splet, *Der Drache*, Wikipedia.
3. C. T. Pfuhl, *Lužiško vinedski besednjak*, Budištin **1866**, ZRN.
4. *Lausitzer Monatschrift*, **1797**, 2. del, str. 755.
5. W. von Schulenburg, *Wendisches Volksthum in Sage, Brauch und Sitte*, **1882**.
6. Noel II, str. 761.
7. *Allgemeine Welthistorie* 23. Theil, § 13, str. 296; Hachenberg l.c. Diss., str. 4.
8. B. S. Ingeman, *Grundtræk til En Nord-Slavisk og Vendisk Gudelære*, Copenhagen **1824**.
9. *Heraldry of the royal families of Europe*, Prentice Hall, 1990, V. Britanija.
10. *Heraldik*, garant Verlag, Renningen, ZRN, **2009**.
11. P. Diem, *Die Symbole Burgenlands, Wappen und Farben des Burgenlands*, Austria-Forum, **2009**.
12. A. Krantz, *Wandalia*, Opis vinedske zgodovine, Köln, **1519**.
13. T. Jaritz, *O večinsko slavskem poreklu prebivalcev nemških dežel*, Beljak, F. F. Hofmann, **1853**.
14. D. Elia, *Grandi Battaglie!*, založba Gruppo editoriale Zanardi, **2009**, Italija.
15. H. F. K. Günther, *Rassenkunde Europas*, J. F. Lehmann Verlag, München, **1929**.
16. J. Siebmachers, *Grosses und allgemeines Wappenbuch*, Bauer & Raspe, 1900, Nürnberg, ZRN.
17. W. Leonhard, *Das Große Buch der Wappenkunst*, Callwey Verlag, München **1984**.
18. M. Pleteršnik, *Slovensko – Nemški slovar*, ponatis, Cankarjeva založba, Ljubljana **1974**.
19. Grebi, *der Greif*, Greif heraldisch, Wikipedia.
20. Ch. F. Lisch, V. H. Mann, *Beiträge zur ältern Geschichte Rostocks, Verein für Mecklenburgische Geschichte und Altertumskunde, Jahrbücher des Vereins für Mecklenburgische Geschichte und Altertumskunde*, Bd. 21, **1856**, str 3-50.
21. F. Kramarič, *Slovensko-nemški slovar*, založba A. Hartleben, Wien in Leipzig, **1892**.
22. J. von Csaplovich, *Gemälde von Ungarn*, Teil I, II, založba E.A. Hartleben, Pesth **1829**.
23. C. A. Vulpius, *Handwörterbuch der Mythologie*, založba Wilhelm Lauffer, Leipzig **1827**.
24. K. Haupt, *Sagenbuch der Lausitz*, Leipzig, **1862**.
25. Dr. von Raiser, *Wappen der Städte und Märkte*, Augsburg, **1854**.
26. Franc Jeza, *O ključnih vprašanjih rane karantansko-slovenske zgodovine*, Editorial Baraga, Buenos Aires, **1977**.
27. F. Jeza, *Skandinavski izvor Slovencev, etnografsko-jezikoslovna in zgodovinska študija*, samozaložba, Trst, **1967**.

Povzetek

Na naslovnici imamo značilno simbolno znamenje naše slovenske demokratične ureditve – knežji kamen, na katerem so ustoličevali koroškega vojvodo in še preje karantanskega kneza, z drugim za Slovence značilnim narodnim in državnim simbolom – dvonogim zmajem pa sedaj posegamo v precej starejše čase, ki glede našega bajeslovja še niso dovolj znani.

O Vinedih, Venetih manjkajo nepristranske raziskave, saj je vse, kar je ohranjeno, skrbno prebrano ali večinoma pristransko izkrivljeno. Naše jezikovne korenine so prastare, naša kultura je temelj evropske kulture, saj so naši predniki kot miroljubno poljedelsko ljudstvo poselili srednjo Evropo, ki si danes privaja našo zgodovino. Tudi naši prastari državni simboli kot sta venetski zmaj in bars pričata o naši davni in slavni preteklosti.

Vsak narod živi iz preteklosti v prihodnost in tudi Slovenci imamo prihodnost le z zavedanjem naših kulturnih, demokratičnih, jezikovnih in zgodovinskih korenin, ki so bogato izpričane a so »znanstveno«, politično in medijsko zamolčane.

Na naslovnici predstavljeni zmaj iz grba danskega kraljestva dokazuje kraljestvo Vinedov kot enakopravnih danskim, gotskim in švedskim sodržavljanom in je dodatno prisotno še v švedskem grbu imenovanem Tre kronor. To so naše nesporne korenine, o katerih pričajo tlopisna imena razumljiva v slovenskem jeziku, ki so obilno posejana po vsej Srednji Evropi.